

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI

im. Marii Skłodowskiej-Curie

w Lubinie

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII

dla klas V – VIII

I. CELE EDUKACYJNE:

- Poznanie różnorodności biologicznej oraz podstawowych zjawisk i procesów biologicznych.
- Planowanie i przeprowadzanie obserwacji i doświadczeń oraz wnioskowanie w oparciu o ich wyniki.
- Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.
- Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.
- Poznanie uwarunkowań zdrowia człowieka.
- Kształtowanie odpowiedzialnej postawy wobec przyrody i środowiska.

II. Kryteria ocen:

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone obowiązującym programem nauczania biologii danej klasy,
- wykazuje szczególne zainteresowanie biologią,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienie,
- biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, stosuje je w sytuacjach nietypowych,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę na innych przedmiotach,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na forum szkoły,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- jest laureatem, finalistą konkursów/olimpiad biologicznych na szczeblu wojewódzkim.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w bardzo wysokim stopniu wiadomości i umiejętności określone programem nauczania biologii danej klasy,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów w nowych sytuacjach,
- samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji,
- planuje i bezpiecznie przeprowadza doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym stopniu zakres wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania biologii danej klasy,

- w dużym stopniu potrafi zdobyte wiadomości wykorzystywać do samodzielnego rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych o wyższym stopniu trudności,
- nie popełnia błędów w podstawowej terminologii biologicznej,
- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji,
- jest aktywny na lekcji.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie, które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- rozwiązuje typowe problemy o średnim stopniu trudności,
- potrafi korzystać z podstawowych źródeł informacji,
- stosuje terminologię biologiczną,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej edukacji,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia biologiczne, korzysta z podstawowych źródeł informacji,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcji.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, koniecznych do dalszego kształcenia,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy,
- nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- wykazuje się bierną postawą w czasie lekcji.

Jako narzędzie wspomagające sześciostopniową skalę, w ocenianiu bieżącym stosuje się następujące oznaczenia:

- „+” wysiłek maksymalny lub niewielkie braki w stosunku do kolejnej, wyższej oceny,
- „-” wysiłek minimalny lub niewielkie braki w stosunku do ustalonej oceny.

III. Sposoby sprawdzania i oceniania wiadomości

1. Oceny cząstkowe uczeń może otrzymać za:

sprawdziany - to całogodzinne prace pisemne, w których oceniana jest wiedza z danego działu, zrozumienie zagadnień, umiejętność logicznego myślenia, umiejętność rozwiązywania różnego typu zadań, o różnym poziomie wymagań, poprawność stosowania języka biologicznego,
kartkówki to krótkie prace pisemne, w których oceniana jest zawartość merytoryczna sprawdzanych zagadnień.

W przypadku prac pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny wg kryteriów:

*100% - ocena celująca

- * 90% - 99% - ocena bardzo dobra
- * 89% - 75% - ocena dobra
- * 74% - 50% - ocena dostateczna
- * 49% - 30% - ocena dopuszczająca
- * 29% - 0% - ocena niedostateczna

odpowiedzi ustne, w których oceniana jest zawartość merytoryczna i umiejętność odniesienia jej do życia codziennego, rzeczowość, samodzielność, umiejętność: wyjaśniania zależności przyczynowo – skutkowych, stawiania hipotez, wnioskowania, uogólnienia, dowodzenia,

prace domowe, w których oceniana jest zawartość merytoryczna, umiejętność wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł, samodzielnego prowadzenia i dokumentowania doświadczeń oraz wysiłek włożony w wykonanie pracy,

pracę na lekcji, w której oceniane są zaangażowanie w tok lekcji, pilność, systematyczność pracy, pomysłowość, oryginalność w rozwiązywaniu zadań i problemów, umiejętność samodzielnego myślenia, wnioskowania, przedstawiania własnych sądów oraz ich uzasadnienia, umiejętność pracy w grupie i z podręcznikiem,

pracę dodatkową – np. za wyszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno – komunikacyjnych, samodzielne prowadzenie i dokumentowanie dodatkowych doświadczeń i obserwacji, wykonanie zielnika, modelu itp. Przy ocenianiu uwzględnia się: wkład włożonej pracy, twórczość pracy, estetykę wykonania,

przygotowanie i nieprzygotowanie do lekcji,

sukcesy w konkursach.

2. Ocena półroczna i roczna:

Wystawienie oceny klasyfikacyjnej dokonuje się na podstawie ocen częściowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są kartkówki i odpowiedzi ustne. Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. ZASADY OCENIANIA

1. Oceny częściowe:

a. Zasady ogólne:

ocenianie osiągnięć edukacyjnych polega na rozpoznawaniu poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, wynikających z założeń podstawy programowej i programów nauczania,

oceny wystawiane przez nauczyciela są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych), rodzice ucznia są powiadamiani o jego postępach w czasie zebrań, konsultacji indywidualnych, poprzez dziennik elektroniczny. Oceny mogą być również wpisywane w zeszyt przedmiotowy, zeszyt korespondencji i zeszyt uwag (zależnie od ustaleń z rodzicami),

uczeń i jego rodzice mają prawo wglądu do prac pisemnych, na wniosek ucznia lub jego rodzica, nauczyciel uzasadnia ustnie ustaloną ocenę – nie później niż trzy dni od daty jej wystawienia – uczniowi w czasie lekcji, rodzicom w określonym, wcześniej ustalonym terminie,

sprawdzone i ocenione prace pisemne całogodzinne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

b. Zasady szczegółowe:

konkursy:

- za zajęcie punktowanych miejsc w konkursach biologicznych / ekologicznych na etapie szkolnym i wyższych uczeń może otrzymać częściową ocenę celującą, za pozostałe miejsca (w zależności od rangi konkursu) niższe oceny,
- za uzyskanie tytułu laureata w konkursach biologicznych o zasięgu wojewódzkim i wyższym lub tytułu finalisty i laureata olimpiady biologicznej uczeń otrzymuje celującą ocenę klasyfikacyjną końcową.

sprawdziany:

- mogą obejmować materiał z: jednego działu, części dłuższego działu, kilku krótszych działów,
- poprzedzone są lekcją powtórzeniową,
- są obowiązkowe,
- zapowiadane są z 7-dniowym wyprzedzeniem i wpisane są w dzienniku,
- ocenę ze sprawdzianu można poprawić; poprawa odbywa się ciągu 14 dni od otrzymania oceny i tylko 1 raz, po ustaleniu terminu z nauczycielem; ocena poprawiana nie anuluje oceny poprzedniej, wpisywana jest w dzienniku obok oceny poprzedniej,
- prace uczniów powinny być ocenione i oddane do wglądu w ciągu 14 dni,
- uczniowie nieobecni na sprawdzianie z powodu dłuższej nieobecności (minimum 5 dni), piszą go w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły; w pozostałych przypadkach na 1 lekcji biologii, bezpośrednio po powrocie do szkoły,

kartkówki:

- obejmują materiał nie większy niż z 3 ostatnich lekcji,
- są obowiązkowe,
- nie muszą być zapowiadane przez nauczyciela,
- uzyskane oceny pozytywne nie podlegają poprawie,
- powinny być ocenione i oddane do wglądu uczniom w ciągu 7 dni,
- uczniowie, których numer z dziennika został wylosowany jako „szczęśliwy numer” mają prawo do zwolnienia z odpowiedzi ustnej lub niezapowiedzianej kartkówki i obowiązek zaliczenia jej na następnej lekcji,
- uczniowie nieobecni na kartkówce z powodu dłuższej nieobecności (minimum 5 dni), piszą ją w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły, w pozostałych przypadkach na 1 lekcji biologii, bezpośrednio po powrocie do szkoły,

prace domowe:

- są obowiązkowe,
- nie muszą być oceniane,
- mogą być sprawdzane indywidualnie, zbiorowo, wybiórczo z wyjaśnieniem przy tablicy, poprzez odczytanie przez ucznia,
- uzyskane oceny pozytywne nie podlegają poprawie,

prace domowe dodatkowe:

- nie są obowiązkowe,
- na życzenie ucznia nie muszą być sprawdzane i oceniane,
- mogą podlegać poprawie,

aktywność:

- w zależności od rodzaju aktywności uczeń może otrzymać odpowiednią ocenę lub otrzymywać „plusy” i „minusy”, które zamieniane są na oceny:
- *uczeń, który zgromadził pięć „plusów” (przy jednej godzinie biologii w tygodniu) lub dziesięć „plusów” (przy dwóch godzinach biologii) uzyskuje częściową ocenę bardzo dobrą,
- *uczeń, który zgromadził pięć „minusów” otrzymuje ocenę niedostateczną,

nieprzygotowanie do lekcji „-” i „●”:

- nieprzygotowanie do lekcji należy zgłaszać na początku lekcji, przed jej rozpoczęciem,
- zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia ucznia z bieżącej pracy i aktywności na lekcji,
 - uczeń może otrzymać „minus” za brak: podręcznika, zadania domowego, uzupełnionego zeszytu przedmiotowego,
- każde pięć „-” jest zamienianych na częściową ocenę niedostateczną,
- „●” obejmuje nieprzygotowanie się do odpowiedzi lub kartkówki,
- uczeń może otrzymać jedną „kropkę” w każdym półroczu (przy jednej godzinie biologii w tygodniu) lub dwie „kropki” – przy dwóch godzinach biologii w tygodniu,
- brakujące oceny, wynikające z otrzymania „●” uczeń musi uzupełnić na następnej lekcji,
- uczeń nieobecny w szkole (powyżej 5 dni choroby), który zgłosi ten fakt nauczycielowi, nie otrzymuje „-” ani „●” - zwolniony jest czasowo ze sprawdzianu, kartkówki, odpowiedzi, posiadania bieżącego zadania domowego; zaległości wynikające ze zwolnienia musi nadrobić w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły.

Za każdą pracę niesamodzielną uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

2. Ocena klasyfikacyjna półroczna i roczna:

ustalana jest przez nauczyciela i uwzględnia częściowe osiągnięcia i wkład pracy włożony przez ucznia odpowiednio: ocena półroczna - I półrocze, ocena roczna - I i II półrocze, o proponowanej ocenie niedostatecznej lub możliwości nieklasyfikowania z biologii uczeń i jego rodzice, zostają powiadomieni przez wychowawcę, na miesiąc przed terminem wystawienia ocen, o pozostałych proponowanych ocenach z biologii, uczeń i jego rodzice zostają powiadomieni przez wychowawcę, na 7 dni przed terminem wystawienia ocen, uczeń, który nie został sklasyfikowany z biologii (opuścił więcej niż 50% lekcji) może przystąpić do egzaminu klasyfikacyjnego zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły, uczeń który otrzymał klasyfikacyjną ocenę niedostateczną z biologii może przystąpić do egzaminu poprawkowego zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły, uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) zgłaszający zastrzeżenia dotyczące półrocznej lub rocznej oceny z biologii w związku z trybem ustalenia tej oceny mają prawo wystąpić do dyrektora szkoły o przeprowadzenie sprawdzianu jego wiadomości i umiejętności zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły, uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) zgłaszający zastrzeżenia dotyczące wysokości półrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z biologii, mają prawo wystąpić do dyrektora szkoły o przeprowadzenie sprawdzianu na ocenę o 1 stopień wyższą, zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły.

V. OCENIANIE UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH ORZECZENIA PPP:

1. Uczniowie z **zaburzeniami słuchu** - w zależności od stopnia utraty słuchu uczeń zostanie zwolniony z wypowiedzi ustnych lub zostaną mu one ograniczone. W czasie pracy samodzielnej polecenia będzie otrzymywał w formie pisemnej. Sprawdziany wiadomości polegać będą na rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Pozostałe zasady PSO zostają zachowane.
2. Uczniowie z **zaburzeniami wzroku** - w czasie prac pisemnych będą otrzymywać mniejszą liczbę poleceń zapisanych powiększona czcionką. Ogólne zasady sprawdzania będą zachowane. W zależności od nasilenia objawów uczeń będzie miał ograniczoną ilość pisemnych prac domowych. Zwiększy się zakres i ilość wypowiedzi ustnych.
3. Uczniowie z **zaburzeniami mowy** - w zależności od nasilenia objawów zostaną zwolnieni częściowo lub całkowicie z odpowiedzi ustnych. Pozostałe zasady PSO pozostają bez zmian.
4. Uczniowie **niepełnosprawni ruchowo** - będą mieli wydłużony czas pisania prac pisemnych (nie dłużej niż o 20%). W sytuacji korzystania z pomocy nauczyciela wspomagającego będą obowiązywać zasady ogólne.
5. Uczniowie z **autyzmem i z zespołem Aspergera** - w czasie prac pisemnych mogą otrzymywać mniejszą ilość zadań, lecz ogólne zasady sprawdzania będą zachowane. Uczniowie będą mieli ograniczoną ilość odpowiedzi ustnych.
6. Uczniowie z **niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim** - będą rozwiązywać zadania w ilości i o stopniu trudności odpowiadającym ich możliwościom. Pisemne prace będą punktowane z przeliczeniem sumy zdobytych punktów na oceny szkolne wg ogólnych zasad PSO. Podczas samodzielnej pracy, w uzasadnionych przypadkach, dopuszcza się możliwość korzystania z podręcznika i zeszytu przedmiotowego.

VI. OCENIANIE UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH OPINIE PPP:

1. Uczniowie ze stwierdzoną **dysleksją** – uczniowie będą mieli wydłużony czas przeznaczony na prace pisemne lub mniej zadań. Zwiększy się zakres i ilość wypowiedzi ustnych.
2. Uczniowie ze stwierdzoną **dysortografią** – na ocenę prac pisemnych nie będą wpływać błędy ortograficzne.
3. Uczniowie ze stwierdzoną **dysgrafią** – na ocenę prac pisemnych nie będzie wpływać niestaranne pismo. Uczeń może pisać pismem drukowanym, drukować wskazane prace domowe.
4. Uczniowie z rozpoznanymi, **specyficznymi trudnościami w uczeniu się** będą zobowiązani do przestrzegania ogólnych zasad PSO. W zależności od rozpoznanych trudności, stopnia ich nasilenia i wkładu pracy ucznia w proces dydaktyczny dopuszcza się:
 - zmniejszenie ilości zadań /wydłużenie czasu pracy (nie więcej niż o 20%),
 - dostosowanie stopnia trudności sprawdzanych treści do możliwości ucznia,
 - zmniejszanie liczby zadań otwartych w pracach pisemnych,
 - zmniejszenie ilości obowiązkowych prac domowych.

VII. OCENIANIE UCZNIÓW NIEPOSIADAJĄCYCH OPINII I ORZECZENIA:

Wymagania edukacyjne dla uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole dostosowuje się na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanych przez nauczyciela i/lub specjalistów.

VIII. OCENIANIE UCZNIÓW PODCZAS NAUCZANIA ZDALNEGO:

- W przypadku nauczania zdalnego cele edukacyjne, kryteria oceniania i sposoby dostosowania wymagań dla uczniów posiadających orzeczenia i opinie oraz nieposiadających ich, a objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole zawarte w PSO nie ulegają zmianie.
- W zakresie sposobu sprawdzania i oceniania wiadomości i umiejętności, przy wystawianiu ocen klasyfikacyjnych większą wagę uzyskuje zaangażowanie ucznia i jego aktywność na lekcji.
- W zakresie zasad oceniania zmianom ulegają:
 - a) Po sprawdzeniu pracy ucznia nauczyciel wysyła informację zwrotną z podsumowaniem lub oceną wykonanego zadania kanałem, jakim zostały mu one przesłane. Może odbywać się to za pośrednictwem:
 - zakładki „Prace”/”Zadania” aplikacji Microsoft Teams
 - czata prywatnego na platformie Teams
 - poczty elektronicznej (tylko w szczególnych przypadkach).W zależności od potrzeb i możliwości dopuszcza się stosowanie innych programów i aplikacji.
 - b) Rodzice ucznia są powiadamiani o jego postępach poprzez dziennik elektroniczny oraz w czasie zebrań i konsultacji indywidualnych w tym prowadzonych zdalnie na platformie edukacyjnej.
 - c) Sprawdzone i ocenione prace pisemne są przechowywane przez nauczyciela jedynie w formie elektronicznej do końca roku szkolnego, w którym powstały.
 - d) Na prośbę ucznia lub rodzica prace pisemne, są udostępniane przez nauczyciela do wglądu za pomocą platformy edukacyjnej lub dziennika elektronicznego - jako załącznik: zdjęcie/skan, lub wygenerowany elektronicznie pdf.
 - e) Na prośbę ucznia lub jego rodzica, nauczyciel uzasadnia pisemnie ustaloną ocenę – nie później niż trzy dni od wystąpienia z prośbą (wystawienia oceny) – uczniowi w czasie lekcji, rodzicom w korespondencji poprzez dziennik elektroniczny.
 - f) W ocenianiu uwzględnia się terminowość odsyłania prac pisemnych - przesłanie ich po terminie skutkuje obniżeniem oceny.
 - g) Przed wysłaniem pracy pisemnej w formie zdjęcia/skanu uczeń ma obowiązek sprawdzić jego jakość. W przypadku przesłania nieczytelnej pracy nie zostanie ona oceniona. Uczeń otrzyma informację zwrotną kanałem, którym przesłał pracę o terminie przesłania czytelnej pracy. W przypadku nie wywiązania się z tego terminu, otrzyma on ocenę niedostateczną.
 - h) W przypadku podejrzenia o niesamodzielność przesłanej pracy, nie zostanie ona oceniona. Uczeń otrzyma informację zwrotną kanałem, którym przesłał pracę o terminie przesłania/ponownym napisaniu pracy. W przypadku nie wywiązania się z tego terminu, otrzyma on ocenę niedostateczną.
 - i) Ustalając ocenę klasyfikacyjną uwzględnia się frekwencję ucznia od początku roku szkolnego a także możliwości w zakresie korzystania ze sprzętu elektronicznego, sytuację domową i rodzinną itd.
- Pozostałe sposoby sprawdzania i oceniania wiadomości i umiejętności oraz zasady oceniania zawarte w PSO nie ulegają zmianie.

Uczniowie zapoznawani są z PSO na pierwszej lekcji biologii.

Rodzice są o nim poinformowani na pierwszym zebraniu w nowym roku szkolnym.